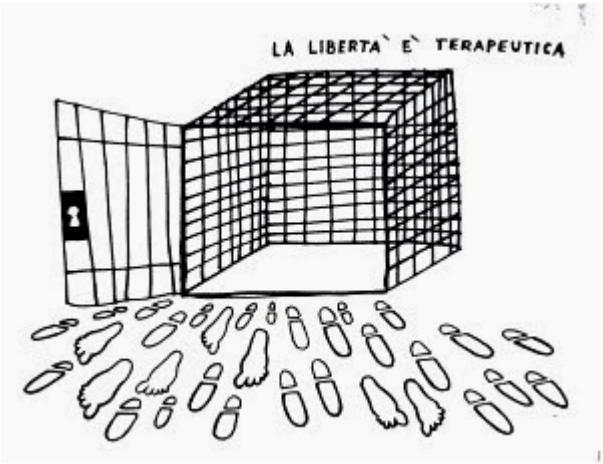

Προσοχή: Άμεση μεταφορά στους ιδιώτες

Πρωτοβουλία για ένα πολύμορφο κίνημα στην Ψυχική Υγεία

Η απευθείας εκτέλεση ακούσιων νοσηλειών στις ιδιωτικές κλινικές είναι πλέον πραγματικότητα. Για ακόμη μια φορά η υγειονομική και κοινωνικοοικονομική κρίση χρησιμοποιείται από τους κρατικούς εξουσιαστικούς μηχανισμούς για να περάσουν αποφάσεις που πλήττουν ευάλωτες και κοινωνικά περιθωριοποιημένες ομάδες εν μια νυκτί. Τέτοια είναι και αυτή που πέρασε η υφυπουργός υγείας Ζ. Ράπτη (11/11/2021) με την οποία καθιστά εφικτό το να πραγματοποιείται ακούσια νοσηλεία άμεσα σε ιδιωτικές κλινικές.

Ήδη από το Οκτώβρη του 2020 και μέσα σε συνθήκες της πανδημίας, οι ακούσιες νοσηλείες σε ιδιωτικές κλινικές πραγματοποιούνται *«και με τη βούλα».*

Το πρώτο που πρέπει να τονιστεί είναι πώς εξ΄ ορισμού η ακούσια νοσηλεία συνιστά μια διαδικασία που πλήττει (ανεξαρτήτως του φορέα που την πραγματοποιεί) θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα. Με την ανάθεσή της, ωστόσο, απευθείας στους ιδιώτες μπορεί κανείς εύκολα να φανταστεί τις διαστάσεις που μπορεί να πάρουν τα περιστατικά κατάχρησης των δικαιωμάτων των νοσηλευόμενων ατόμων στο όνομα του κέρδους, αλλά και το πόσο ενισχύεται η διαιώνιση της ιδρυματοποίησης των ατόμων αυτών.

Εδώ και περίπου 30 χρόνια οι ακούσιες νοσηλείες μπορούν, βάσει του νόμου, να πραγματοποιούνται και σε ιδιωτικές ψυχιατρικές κλινικές (σύμφωνα με το άρθρο 101 του ν. 2071/1992). Ωστόσο, όλα αυτά τα χρόνια δεν είχε βγει η αντίστοιχη υπουργική εγκύκλιος που θα έθετε το νόμο σε εφαρμογή, οπότε οι ακούσιες νοσηλείες σε ιδιωτικές κλινικές

πραγματοποιούνταν παράτυπα. Σε αυτή τη συνθήκη υπήρξε μια εξαίρεση πριν 3 χρόνια, καθώς είχαν γίνει γνωστές οι απαράδεκτες συνθήκες που επικρατούσαν σε αρκετές κλινικές, γεγονός που οδήγησε σε απαγόρευση των ακούσιων νοσηλειών σε ιδιωτικές κλινικές, αλλά μόνο αυτών που εκτελούνταν στην περιοχή της Αθήνας.

Η προαναφερθείσα παρατυπία προσέφερε, πάντως, μια κάποια προστασία των ατόμων που υφίσταντο την ακούσια καθώς έπρεπε να περάσουν σε πρώτη φάση από το τμήμα των επειγόντων περιστατικών της δημόσιας ψυχιατρικής κλινικής που εφημέρευε. Αν και μη ιδανική συνθήκη, αν μη τι άλλο ο εκάστοτε ψυχίατρος θα μπορούσε ενδεχομένως να εμποδίσει μεταφορά του ατόμου στην ιδιωτική κλινική, γνωρίζοντας ίσως τι θα συναντούσε το πληττόμενο άτομο εκεί.

Η περσινή υπουργική απόφαση (13/10/2020) έκλεισε ακόμα και αυτό το μικρό «παράθυρο ασφαλείας» καθώς, πλέον, το «αρμόδιο μονομελές πρωτοδικείο δύναται να διατάξει, με γνώμονα (υποτίθεται) το συμφέρον του ασθενούς, την συνέχισή της σε συγκεκριμένη ιδιωτική ψυχιατρική κλινική, εφόσον διατυπώνεται σχετικό αίτημα από τους αιτούντες την ακούσια νοσηλεία».

Με τη φετινή υπουργική απόφαση η Ζ. Ράπτη πάει ένα ακόμη ένα βήμα παραπέρα. Πλέον δεν απαιτείται καν το άτομο να περάσει από κάποια δημόσια δομή και δύναται να μεταφέρεται απευθείας εφόσον αυτό επιθυμούν οι αιτούντες την ακούσια νοσηλεία στην ιδιωτική κλινική (όπου και είναι σχεδόν δεδομένο ότι θα μείνει προκειμένου να συνεχίζουν οι ιδιώτες να λαμβάνουν τις εισφορές του ΕΟΠΥΥ). Εν ολίγοις, τους ενοχλούσε η λέξη «συνέχιση» και απλά την αφαίρεσαν.

Σήμερα, απαιτείται απλά γνωμάτευση από 2 ειδικούς οι οποίοι μπορεί να είναι οι οποιοιδήποτε που θα γράψουν μια διάγνωση σε συμφωνία με τους αιτούντες την ακούσια νοσηλεία. Στην καλή περίπτωση ίσως έχουν δει το άτομο και δεν έχουν γράψει απλά μια βεβαίωση για έναν «αόρατο ασθενή». Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οποιαδήποτε ελπίδα να μην μπει το άτομο που υφίσταται την ακούσια νοσηλεία, στις ατραπούς του ιδιωτικού κερδοσκοπικού τομέα, να απομακρύνεται. Η απόφαση αφήνει, πάντως, ανοιχτό ένα υποτιθέμενο «παραθυράκι» για πέρασμα του πληττόμενου από το δημόσιο. Η «εξαίρεση» αυτή αφορά την περίπτωση κατά την οποία το φερόμενο ως χρήζον ακούσιας νοσηλείας άτομο δεν εχει γίνει δυνατό να εξεταστεί οπότε και τα «όργανα της τάξης» τον μεταφέρουν και τον παραδίδουν με συνοπτικές διαδικασίες σε κάποια δημόσια υπηρεσία προτού τον κλείσουν στην ιδιωτική κλινική. Η βιαιότητα της διαδικασίας είναι εμφανής.

Τα σημεία κριτικής είναι πολλά. Η νομοθεσία προφανώς περιθωριοποιεί πλήρως το πληττόμενο άτομο, μιλά για το «συμφέρον» του αλλά αυτοαναιρείται αφού αυτό αποφασίζεται από συγγενείς και κλινικάρχες. Επιπλέον, η διαιώνιση της νοσηλείας είναι πολύ πιθανότερη σε μια ιδιωτική κλινική η οποία ενδιαφέρεται κατά κύριο λόγο (αν όχι κατ΄ αποκλειστικότητα) για τα οικονομικά της συμφέροντα και θέλει να συνεχίσει να λαμβάνει από ασφαλιστικά ταμεία. Οι συγγενείς επιβαρύνονται με τα υπόλοιπα έξοδα. Δίνεται, μάλιστα, εποπτικός ρόλος στην «Ειδική Επιτροπή Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές», μια επιτροπή στην οποία, όμως, ποτέ δεν έχουν δοθεί οι αναγκαίες θεσμικές αρμοδιότητες και τα αναγκαία μέσα για την ουσιαστική άσκηση του ρόλου της και που μέχρι τώρα χρησιμοποιείται ως άλλοθι και επίφαση για το ότι δίνεται βήμα και στην «άλλη» άποψη. Τα ερωτηματικά είναι πολλά...

Έχοντας πάντα κατά νου ότι τίποτα δεν είναι πιο θεραπευτικό από την ελευθερία δεν θα επιτρέψουμε να εφαρμοστεί ένας ακόμη νόμος που τείνει προς τον εγκλεισμό. Πρέπει συλλογικά να αντιδράσουμε σε μια τέτοια ρύθμιση. Η χειραφέτηση των αιωνίως καταπιεσμένων και περιθωριοποιημένων είναι η αρχή για τη χειραφέτηση όλων μας.